

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un sir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază.

La

Abonament lunar

pentru August st. v.

— cu prețurile din capul foii —
învită

Administrațiunea diarului „TRIBUNA“.

Sibiu, 2 August st. v.

Nici că se putea altfel!

Dl deputat dietal Guido Bausznern a adresat conaționalilor sei sași o scrisoare plină de sfaturi înțelepte; „Nemzet“ publică acum o altă scrisoare, tot atât de plină de sfaturi înțelepte, pe care ni-o adresează dl Grigorie Moldován nouă, fraților sei Români.

Am dis ieri, că scrisoarea dlui Bausznern are importanța scrisorilor dlui Moldován; ar urma să ținem acum, că scrisoarea dlui Moldován are importanța scrisorilor dlui Bausznern.

N'o ținem însă. Am fi de rea credință, dac'am ține-o.

Scrisoarea dlui Moldován are o importanță simptomatică cu mult mai mare ca a dlui Bausznern.

N'o ținem aceasta din slăbiciune națională, fiindcă ori cât de mult ar accentua dl Grigorie Moldován românitatea sa, ne-am pune în conflict cu sentimentul public român, dacă nu 'i-am ține: Tu însuși ai vrut să fii străin în mijlocul nostru! Tu însuși n'ai râvnit la iubirea noastră!

Nu avem nici o slăbiciune față cu dl Grigorie Moldován, dar' sîntem drepti față cu omul cădut jertfă actualei stări de lucruri.

Dl Guido Bausznern argumentează în scrisoarea sa strașnic de lungă și, chiar dacă n'ar fi făcând din convingere ceea-ce face, își dă toată silința de a pără ceea-ce nu este și de a convinge și pe alții.

Dl Grigorie Moldován nu mai argumentează. Cînd scrisoarea publicată la primul loc în diarul „Nemzet“, ne cuprinde o adîncă înduioșare, căci e om ca noi, ba chiar sînge din sângele nostru acela, căruia nu 'i-a rămas decât să o scrie. Din fiesce-care alineat, din fiesce-care rînd, din fiesce-care cuvînt ese la iveală durerea, prin care a trecut cel ce 'l-a scris contra unei mai bune convingeri a sale; pretutindenea, printre rînduri, străbate vaietul: Vai mie! mă jertfesc pentru o cauză străină inimii mele!

„Dacă reuniunea de cultură a arangiat pe ici pe colo petreceri cu joc, — ține dl Moldován, — chiar și bărbații români de direcțiune cu totul serioasă și cu vederi patriotice au rămas departe de ele, pentru-ca nu cumva să fie expuși la atacuri în presa română“.

Eară eu, nenorocitul de mine, am ajuns până chiar la publicarea acestui articol! — rîsună mai departe printre rînduri.

Dar' ce le pasă prea stimabililor oameni cu vederi patriotice de presa română?!

Ei sînt oameni serioși, au lefurile lor cuvenite, se bucură de simpatiile societății maghiare: ce le pasă de noi?!

Le pasă, fiindcă nici societatea maghiară nu-i prețuește decât atât, cât îi prețuește românimea, le pasă, fiindcă nu mai numără nimic, dacă-și perd trecerea în mijlocul nostru, le pasă, fiindcă guvernul și societatea maghiară cere dela dînșii ceea-ce le covîrșește puterile.

Și aceasta li-o spunem acum și o vor simți și ei înșiși din zi în zi mai mult: Nu poate nici un Român să dea cât cer Maghiarii, fără-ca să ajungă a fi disprețuit chiar și de societatea maghiară.

„Li-aș da aici, — ține dl Moldován, — bărbaților români serioși un sfat. Nu numai să nu agităm contra reuniunii de cultură, ci să luăm chiar parte la adunarea ei generală. Nu mă adresez la aceia, care au urechi și nu aud, au ochi și nu văd, care nu atîrnă de gloria trecutului țerii; le vorbesc aceluia, care mărturisesc constituțiunea statului.“

„Agitațiunea a mers prea departe; influența ei stricăcioasă se simte la tot pasul, — încă adevărații Români trebuie să recurgă serios la orișice mijloc, prin care pot restabili pacea și înțelegerea reciprocă. Să profităm și de ocaziunea cu reuniunea de cultură, să o spriginim în niștințele ei, să luăm parte la adunarea ei constituantă“.

Aceste le scrie dl inspector scolar reg-ung. Grigorie Moldován și le publică în cel mai autorizat organ de publicitate al guvernului, sub ocrotirea întregului aparat al puterii publice din Ungaria și cu aprobarea societății maghiare.

Noi, nisce bieți de muritori, oameni fără de căpătîiu, aici într'un biet de diar pus sub controlul nobililor și mult răsfățaților cetățeni din Cluj, le-am dis sînt acum câteva zile Românilor și le ținem și acum:

Noi Români considerăm „reuniunea de cultură“ din Cluj drept o întreprindere nenorocită, care nu va pute decît să accentueze luptele de rasă, din cauza cărora atât de mult suferă biata noastră țeară: de aceea nu aderăm la această reuniune, nu voim să contribuim în fondul ei și socotim drept un om devenit străin în mijlocul nostru pe tot Românul, care va intra în ea ori va contribui în fondul ei.

Nu oprim și nici că voim a opri pe cineva de a se uni cu concetățenii nostri maghiari, dacă o face aceasta din pornire curată și din afecțiune sinceră către națiunea maghiară: voim însă, ca conștiințele fraților nostri Români să nu fie violentate.

Trăim aici în țeara noastră, care nu se află în vre-o insulă din Ocean, ci în mijlocul Europei, care a vîrsat sîroaie de sînge pentru libertatea conștiinței: frații nostri trebuie să știe, că nimeni, nici chiar ministrul, nu poate cere dela dînșii să intre în reuniune ori să contribuie cu un crucer măcar în fondul ei, și că abuzează de puterea publică orișice-cine, care cu toate aceste ar stăruia să intre ori să contribuie.

Acela dar', care ține la stima și la iubirea fraților sei Români, va observa o atitudine cuviincioasă și rezervată față cu „reuniunea de cultură“ din Cluj, va stîmpe pe Maghiarii, care o spriginesc, dacă sînt și altfel oameni vrednici de stimă, dar' va respinge pe Românul, care se va pune în conflict cu sentimentul public al neamului său și va denunța orișice violare de conștiință, comisă fie asupra lui, fie asupra vre unui frate al său.

Să vedem, câți Români se vor găsi, care vor urma sfatul dlui Grigorie Moldován, între dînșii, câți vor fi oameni de oare-care valoare și câți nu se vor fi plîngînd contra celor ce-i vor fi determinat prin presiuni morale a se înjosi să facă față pentru ochii lumii.

Puțini vor fi, tristă figură va face Românul Moldován în reuniunea maghiară, societatea, în care se va pute prezenta, va fi de astfel, încât o să-i fie greu de dînsa.

Ear' meritul, că așa are să fie, e al actualilor sei frați de prin birourile diarelor maghiare, care n'au știut să facă propagandă pentru reuniunea de „cultură“, fără-ca să-i insulte pe Români și, în genere, fără-ca să atingă susceptibilitățile poporului român.

Noi am profitat numai de lipsa lor de tact, ca să lămurim opiniunea publică asupra tendențelor reuniunii din Cluj.

Ne vorbește acum dl Moldován despre oameni, „care au urechi și nu aud, au ochi și nu văd“ și invită pe cei ce „au ochi și văd, au urechi și aud“ — să iee parte la adunarea constituantă a reuniunii.

De sigur pentru-ca lucrînd împreună cu Maghiarii, să-i abată din calea greșită pe care au pornit.

„Să mergem, — ne ține dl Moldován, — ca să fim și noi acolo și să nu-i lăsăm să facă lucruri, prin care intră în conflict cu interesele noastre“.

Aceasta e ceea-ce au să înțeleagă cei „cu urechi“, care aud.

„Dragul meu, cărarea asta s'a bătut de mai nainte,

„Noi avem în veacul nostru acel soi de ciudat de barți,

„Care 'ncearcă prin poeme să devie cumulari...“

Tot așa s'au gândit și Părintele Miron, și Părintele Meșian, și dnii Gáll și Pușcariu, dar' acum dl Tisza a rămas cu dl Grigorie Moldován. — Și, — bun e Dumnezeu, e treaba Clujenilor să se lipsească și de acest ultim campion al „patriotismului“.

Noi Români sîntem oameni cinstiți și nu voim să-i tragem pe sfoară pe concetățenii nostri maghiari, fiindcă ținem să le inspirăm încredere, pentru-ca să știe, că atunci, cînd, ne vom fi apropiînd de dînșii, simpatiile noastre vor fi sincere, precum sinceră ne este astăzi repulsiunea față cu dînșii.

Și tot această sinceritate li-o recomandăm și celor care vor fi avînd „urechi de audit“.

Li se ofere acum ocaziune de a se rehabilita în opiniunea publică română.

La 15/27 August a. c. „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“ își va ține în Gherla adunarea generală: aceasta e adunarea, la care se duc cei ce sînt Români și țin la stima și la iubirea Românilor.

Aceia, care, cedînd presiunilor, se vor fi ducînd la Cluj, ear' nu la Gherla, și vor cu toate aceste să fie socotiți Români, n'au decît să le spună concetățenilor nostri maghiari adunați la Cluj adevărul asupra sentimentelor poporului român.

Primum informațiunea, că într'o ședință ținută zilele aceste, comitetul „Reuniunii române de agricultură“ a declarat disolvată reuniunea, hotărînd totodată să publice un raport despre activitatea sa și despre silințele ce 'și-a dat, ca să obțină aprobarea statutelor reuniunii.

O voce germană despre biserica greco-orientală din Ungaria.

Sub titlul „*Miscări în biserica greco-orientală din Ungaria*“ serie „Allgemeine Zeitung“ din München un articol prim, pe care îl reproducem în tot cuprinsul său:

„Situatiunea cea turburată — ține foaia germană — care ține spiritele într'o încordare și agitație prelîngă toate opintirile puterilor pe Peninsula-Balcanică, își are cauza principală în stările religioase-bisericesci, care s'au dezvoltat acolo sub îndelungata stăpînire a Turcilor și care în consecuențele lor au avut influență și asupra țărilor învecinate și îndeosebi asupra Ungariei. Între aceste biserici însă posedă biserica greco-orientală o importanță deosebită, nu numai din cauza însemnătății sale istorice și culturale, de care se bucură în această parte a Orientului, ci și pentru-că mulți credincioși ai acestei biserici sînt totodată și membri ai statului ungar și pentru-că confesiunea respectivă e aci totodată și confesiunea naționalităților respective. Tot atât de importantă e și poziția publică constituțională a acestei biserici greco-orientale în Ungaria. Aceasta posedă o anumită autonomie de repetite ori întărită și aprobată prin istorie, datini, privilegii și dreptul public, care e totodată și bastionul spre menținerea și dezvoltarea ființei naționale a credincioșilor ei.

„În regatul ungar numără biserica greco-orientală aproape $2\frac{1}{2}$ (2,434,890) suflete sau 157/10 procente a populațiunii întregi. Numai Romano-Catolicii întrec cu numărul pe credincioșii bisericii ortodoxe. Aceștia sînt împărțiți în două metropolii independente: în patriarhatul sîrbesc dela Carloviț și în metropolia română din Sibiu; cel dintîiu are șese, cea din urmă două episcopii subordonate astfel, încât în Ungaria are această biserică doi arhiepiscopi și opt episcopi. Afară de aceasta nu trebuie trecut cu vederea, că biserica aceasta are un caracter cu desăvîrșire național. Cu puține excepțiuni aparțin acestei biserici aproape numai Sîrbi și Români, și anume Sîrbii sînt 885,412, ear' Români 1,497,864 de suflete.

„Pe faptul acestei congruențe a naționalității cu confesiunea bisericească e de a se pune pond cu deosebire; singur prin aceasta se și explică îndelungatele lupte, pe care le are Ungaria să le poarte cu Sîrbii în ceea-ce privește organizarea bisericii lor națională-autonomă și se deslușesc totodată și adevăratele cauze ale celui mai nou conflict dintre minister și biserica greco-orientală din Ungaria-Transilvania.

„Principiul naționalității e normativ în toată viața politică și socială a acestei țări, și întocmai precum Maghiarii stăpînitori 'l-au ridicat la principiu conducător în acțiunile legislative și administrative, spre a-și ajunge scopul lor final: statul național-maghiar unitar, — asemenea formează acest principiu și steaua conducătoare a

poporațiunilor nemaghiare din țeară și se preface prin aceasta într'un punct de cristalizare al unei mișcări intensive, care prelungea toate măsurile și dispozițiunile deprimate, ce se iau din partea statului și din partea societății maghiare, au crescut la o reacțiune însemnată.

„Îndeosebi există aceasta la Sași, Sârbi și Români, care toți trei posed în instituțiunile lor bisericesci autonome un razim puternic spre scutirea particularității lor naționale. Această autonomie bisericească, cu care stă în legătură legală și administrarea independentă a scoalelor precum și a averii bisericilor și scoalelor confesionale-naționale, formează deci pentru prietini și apărători statului maghiar național o peatră de poticnire, pe care ar voi cu tot prețul a o răsturna și pe cât se poate a o înlătura. Fără de a ne demite la o critică a sistemului de guvernare dominant în Ungaria, voim numai să constatăm, că popoarele nemaghiare ale țării se simt neliniștite în ființa lor națională și privesc cu neîncredere la toate procedurile cercurilor domnitoare în afacerile autonomiei bisericesci.

„Aceasta a crescut în timpul din urmă în mod esențial în urma mai multor împregiurări; îndeosebi prin crearea așa numitelor „reuniuni de cultură“, cărora se aruncă tendințe de maghiarizare, a crescut mișcarea între nemaghiari într'o măsură extraordinară. Atacurile din partea presei sunt cu mult mai aspre și mai pasionate; achitarea de reperiți ori a jurnalelor române prin curtea cu jurați din Sibiu a determinat pe guvern la desființarea curții cu jurați, supunând atât pe Sași cât și pe Români la eventualele verdicte ale curților cu jurați din Cluj și Mureș-Osorheiu. Se înțelege această faptă n'a contribuit întru nimic la stăpânirea spiritelor; din contră a produs numai contrarul.

„Tot atât de mare agitație a produs și dispozițiunea ministrului ungar de culte, care se privește de o violare directă a autonomiei legale a Românilor. La 29 Maiu 1861 a asigurat anume împăratul pentru ajutorarea preoților diecesei gr-or. din Transilvania din visteria statului o subvențiune anuală de 24,000 fl. ordonând, ca aceasta să se împartă decătră episcop (archiepiscop) în conțelegere cu consistorul seu. Față cu aceasta dispuse un exmis ministerial dela 18 Ianuarie 1864, ca preoții și comunele bisericesci să-și aștearnă de aci înainte suplicile lor „imediat la ministrul de culte și instrucțiune, de unde se vor trimite metropolitului și consistorului seu spre darea opiniunii“; exmisul declară însă expres, că „ministrul nu e legat propunerii Metropolitului nici chiar cu privire la persoane,“ ci „o poate schimba aceea după voința sa.“ Sinodul arhiepiscopescan a cerut de reperiți ori retragerea acestei ordinațiuni; cu toate aceste prin o audiență la Maiestatea Sa numai aceea s'a putut exopera, că s'a predat din suma numită 4000 fl. metropolitului spre a o împărți între preoți spre ridicarea autorității sale și spre asigurarea influenței sale patriotice; celelalte 20,000 fl. voiesce ministrul să le împartă însuși. În urma acesteia

sinodul dela 18 Iunie a. c. a hotărât, că „sub condițiunile, pe care le conține normativul ministrului, nu poate primi ajutorul de 24,000 fl.“

(Va urma.)

Correspondențe particulare ale „Tribunei“.

Câmpeni, 7 August n. 1885.

Cum stăm cu justiția și administrațiunea? În privința aceasta pot dice cu sufletul și inima curată, că sîntem lăsați în voia sorții, pentru noi nu există legi ca în toată Ungaria, ci acele sînt așa după cum le făuresce pretorul Zudor cu vice-pretorul Vlasza János și practicantul Szemerai Gyula. Eată două casuri: La tîrgul de țeară ținut în 11 Iulie a. c. un biet om din Albac trecînd prin tîrg unde erau încăerați în ceartă și bătaie mai mulți, acesta a fost împins de ei încât a cădut pe measa unuia ce vindea licoruri și spărgîndu-i o sticlă, firesce fără voie, cel care vindea licoruri i-a luat pălăria, pretîndînd solvirea ei. Albăceanul nesimțîndu-se vinovat n'a voit să i-o plătească și astfel s'a dus la dl Zudor, ca la solgăbirău, pentru a-i da un servitor să meargă cu dînsul să i-se deie pălăria îndărăt, ajutorul cerut i s'a refuzat, și bietul român în necazul seu s'a scăpat de a înjurat pe dl solgăbirău (după-ce de sine se înțelege l-a înjurat pe el mai înainte dl solgăbirău) și ce dreptate i s'a făcut bietului Român? Vă spun eu, a fost condamnat la o pedeapsă în bani numai cu 125 fl.

Al 2-lea cas a fost următorul: fiind în părțile noastre boală de porci, la un biet de om ce avea și el ca Păcală numai un porc i s'a bolnăvit, și nefiind el acasă, muierea dînsului a cugetat că va fi mult mai bine să lăunghe și aruncînd din el părțile infectate, celelalte să le vîndă unui săpunar, ca în modul acesta să nu păguiească chiar de tot, a chemat pe un măcelar să lăunghe. Dl solgăbirău a citat-o pe femeia, a condamnat-o la o pedeapsă de 50 fl., pe măcelar l-a pedepsit cu 15 fl., ear' pe ajutorul seu cu 5 fl., și porcul încă l-a luat și a poruncit ca să lăunghe.

Astfel merg trebile la noi, pentru cea mai mică greșală se măsura pedeapsa cea mai grea și nu treptat după prescripțiile legii, dacă cineva voiesce să se apere contra acusei cu care este acusat, înaintea domnului solgăbirău trebuie să tacă, la din contră își aude înjurăturile cele mai grobiene și devine și pedepsit. Notariatul stă tot vacant, alegerea nu se mai întemplă, și substitutul își face de cap până acum, dar încă când va fi ales deja, — se ne ferescă Dău, de un asemenea notar al cărui tată a fost Bohem, moșul seu despre mamă Ovreu botezat, moașa lui Română, mumă-sa Maghiară și el încă e Maghiar. Feriți-vă juților și reprezentanților cari aveți dreptul de a alege notar! Ați vă linguesce până se va vedea în șea, precum era și Vlasza János, până-ce era concipist la adv. Candrea, ați însă sîntem sătui de o. d. d.

Arad, 30 Iulie 1885.

Ce fac Aradani?

În fața pornirilor violente din partea Maghiarilor de a ne maghiarisa, ni se pune întrebarea: ce fac Români în genere, și îndeosebi Aradani, odinioară atât de vestiți prin curagiul și faptele lor românesci.

Românul are un proverb: „Cuiu cu cuiu“. Dacă Maghiarii, sub ocrotirea legilor plămuite de ei, și-au format dreptul pentru propagarea maghiarismului, noi avem dreptul de a ne apăra în contra lor. La societățile de maghiarizare trebuie să răspundem organizându-ne în societăți culturale românesci. „Cuiu cu cuiu“. În direcțiunea aceasta noi am lucrat până acum foarte puțin. Încercări, este adevărat, s'au făcut în unele părți, dar' nu trebuie să rămănem la atâtea, și să ne pierdem curagiul, în momentul ce dl Tisza refuză aprobarea statutelor, oare-cărei societăți românesci. După „Opinca“ și reuniunea femeilor române din Sătmar, ale căror statute ministrul ungar nu le-a întărit, noi trebuie să-i stăm înainte cu statutele altor deșce societăți române, ca să-i dăm cât de des ocaziunea a da pe față aversiunea, ce au Maghiarii în contra desvătării și luminării naționalităților nemaghiare din patriă.

De sine se înțelege, că scopul tot nu l'am puté ajunge în împregiurările de astăzi, căci forța suprimă dreptul, a dîs marelui protector al Maghiarilor, dl de Bismarck. Rămăne dar' ca ceea-ce nu poate să facă în interesul național-cultural societatea, trebuie să o facă particularii, bărbații naționali, binecuvîntați dela Dău cu stări materiale prospere. Dela caritatea și filantropia lor așteaptă națiunea ajutorul seu, astăzi, când dreptul de întru-nire și asociare pe terenul cultural și economic, ni s'a răpit prin violență. Numele acelor bărbați, cari în vremile de grea cercare, vor fi adus jertfa bine primită pe altarul națiunii, vor rămăne scrise cu litere neșterse în istoria culturii poporului român!

Un astfel de bărbat distins prin zelul și iubirea pentru înaintarea neamului românesc, despre ce a dat și până acum cele mai evidente probe, voi prezenta on. cetitorii în persoana stimatului nostru domn Georgiu Dogariu, proprietar, și președintele actualului comitet parochial dela biserica română gr-or. din Arad. Acest bărbat este cel dintăiu, care a spart ghiata și a făcut începutul reformelor și îmbunătățirilor pe terenul bisericesc-scolar în Arad, dela introducerea constituțiunii noastre bisericesci.

În anul 1874, în urma unei consultări prealabile cu Pr. S. S. episcopul de odinioară Miron Romanul, dl Georgiu Dogariu a conceput ideea de a zidi o casă pentru locuință și școală lîngă biserica catedrală. În scopul acesta a conchemat o conferență din credincioșii bisericesci, cărora le-a comunicat ideea și planul seu, îndemnându-i a contribui toți după putere spre realizarea scopului; ear' el, din partea sa, făcî un ofert de 100,000 mii cărămiți în valoare de 1800 fl.

și 500 care de năsip. Materialul cîștigat însă nefiind de ajuns pentru terminarea edificiului, G. Dogariu a maidărut 50,000 cărămiți în valoarea de 600 fl. astfel, ca suma aceasta după depunerea pasivelor edificiului, să se transpună venerabilului consistor aradan împreună cu cametele de 6%, ca fond menit pentru formarea unui muzeu la institutul pedagogic-teologic din Arad. Astfel s'a ridicat casa de lîngă biserica catedrală care formează proprietatea comunității bisericesci, aducînd bisericii un venit anual de 2000 fl. Astfel s'a îndemnat apoi și diecesa a ridica continuarea casei parochiale, edificiul, care până est-timp a servit ca local pentru institutul pedagogic-teologic. Georgiu Dogariu însă nu se opresce aci. În anul 1877 el veni întru ajutor Românilor din suburbiul Arad-Gaiu, ca să-și zidească și ei școală proprie confesională. Le dăru 13,000 de cărămiți și tot materialul recerut pentru facerea unei fîntăni în curtea școlai. Apoi în anul 1878 zidi capela din cimiterul gr-or. din Arad, în valoare de 10,000 fl., proveșd-o cu toate ornamentele și recuisitele necesare la serviciul divin. Ear' în anul 1880 depusî în prima casă de păstrare aradană 5000 fl. sub titlul: „Fundațiunea capelei române gr-or. din cimiterul aradan“ astfel, că până-ce dl Georgiu Dogariu și soția sa d-na Ana Beck, vor fi în viață, interesele se vor adauge la capital; ear' după moartea lor, din venitul curat al fundațiunii, se vor sistemisă stipendii pentru ajutorarea studenților români diligenți, dar' lipsiți de mijloace materiale. Tot pentru ajutorarea școlai române, dl Georgiu Dogariu a dăruit anul acesta trei vișele câte de un an, care după-ce vor spori, se vor preface în bani, pentru înființarea unui „fond scolar“ al școlai elementare române gr-or. din Arad.

Cea mai recentă faptă creștinească și românească a dlui Georgiu Dogariu este frumoasa donațiune de 1500 fl., cari d-sa i-a depus pe masa presidiului sinodului parochial din Arad, întrunit la 14/26 Aprilie a. c. cu scop de a depura o parte din datoria, intabulată asupra casei și școlai de lîngă biserica catedrală. Pentru această faptă creștinească, sinodul parochial atât protocolarmente cât și prin o deputațiune, a exprimat mulțumirile și recunoștința sa generosului donator.

Aceste sînt faptele vrednice de imitat, care le-a sîvîrșit până acum iubitorul de progres al neamului românesc dl George Dogariu; dic până acum, căci inima lui cea bună și nobilă pîtrînsă fiind de multele trebuințe și neajunsuri ale bisericii și școlai române, ne tînde speranța și alte fapte românesci sîvîrșite din partea marimosului Român Georgiu Dogariu și a stimabilei sale Doamne, carea scie a se însufleși întocmai ca și soțul seu pentru tot ce e nobil și frumos! De ar afla dl G. Dogariu cât de mulți imitatori n sînt națiunii sale.

V

Foița „Tribunei“.

Bunica

de Bojena Němcová,
tradusă din limba boemă
de Prof. Dr. Urban Iarňík.
(Urmare din n-rul 173.)

XVI.

Au trecut Rusaliile, cărora bunica le dicea „verđi,“ poate de aceea, că împodobia cu crăci de mesteacăn casa întreagă, din lăuntru și din afară, așa încât și la masă și în pat, toți erau sub verdeață. A trecut și frumoasa sîrbătoare a Domnului și sf. Ioan Botezătorul. Privighitoarea nu mai cânta în ciritiș, rîndunicele își duceau pușorii de sub acoperiș, pe cuptor la mătze zăcea mătșorul din luna lui Maiu, pe care îi plăcea Adelei să lă mîngăie. Găina ei cea neagră își și ducea pușorii binșori de crescuți și Sultan și cu Tyrol earăși noapte după noapte săriau în apă după șoareci, ceea-ce torcătoarelor celor bătrâne le dedea privilegiu de a povesti, că pe podeț la Spălătoreea cea veche umblă un apagi.

Adelca mergea cu Vorșa să ducă pe Pestrița la pășune, umbla cu bunica după buruieni, sau ședea prelîngă dînsa în curțișoară sub teiu, ale cărui flori bunica le usca, și-i cetia din carte. Și seara, când se duceau împreună înaintea co-

pililor, ocoliau preste cîmp; bunica își vedea de in, îi plăcea să se uite pe întinsele holde domnesci, ale cărora spice îngălbeniau în fugă, și când vîntul arunca valuri pe ele, nici nu putea să-și iee ochii de pe dînsle. Îi dicea lui Kudrna, care umblînd împregiurînd holdelor, de obicei o însoția:

„Adevărată bucurie belșugul ăla dumneșesc, numai, Dumneșeule, nu trimite vre-o stricăciune!“

„Ba, mari călduri avem,“ dicea Kudrna, întorcînd ochii spre cer.

De câte-ori mergeau prelîngă mazere, nu uita să-și rupă Adelei în poală păstăi tinere și totdeauna își liniștia conștiința prin aceea, că nici principeasă n'ar ave nimica de dîs, „căci pe bunica și pe copiliși îi iubesc.“ Barunca nu mai aducea surorii sale bucățele de lemn dulce sau de smolă dulce, ce sau își cumpăra pentru un creișar sau căpeta dela fete pentru facerea lecțiunilor nemțesci. Îndată-ce grădina, nu departe dela școală, se întinse cu cireșe, regulat la fie-care ameađi își cheltuiau creișarul pe ele. Când mergeau acasă prin stejărie, culegiu la fragi; Barunca, alcătuiind un sîcșor din scoarță de mesteacăn, i-l culegiu totdeauna plin surorii, și dacă nu erau fragi, adunau mure și mai tărdiu afine și aduceau alune. Bunica apoi aducea din pădure ciuperci, pe cari îi învêța pe copii să le deosebească bine. Scurt,

era sfîrșitul lui Iulie și la începutul lui August era să sosească d-na principesă și tata și afară de aceasta se mai bucurau copii, c'o să fie sfîrșitul școlaielor. D-na Proșek dîle întregi își vedea în castel, ca nici un colțuleț să nu rămăne nemăturat și dl grădinar putea să-și calce picioarele prin grădină, băgînd de seamă la fie-care strățuleț, dacă floricelele îi cresc așa cum vrea el, uitîndu-se la brazdele de earbă, dacă vr'o ierbușoară tot nu ar fi eșit mai tare, ca să poată să o taie îndată la o potrivă cu celelalte, tîrîndu-se din ciritiș în ciritiș, dacă lucrătoarele n'au uitat acolo vr'o urzică să o taie și să o arunce peste gard. Pretutindinea erau pregătiri pentru sosirea stăpânei. Mulți, cărora venirea doamnei le aducea folos, se bucurau; mulți se necăjiau și ai economului în fie-care dî își plecau capetele de o palmă și când în moșioară se vorbia: „Măne o să sosească!“ dl econom se smeri într'atată, ca mulțumi și închinarea umilită a rendășului, ceea-ce nu făcea nici odată earna, când era cea dintăiu persoană în castel. Bunica îi ura d-nei principese toate cele bune, se ruga în fiecare dî pentru dînsa, dar', dacă cu sosirea ei n'ar fi fost împreună și sosirea ginerelui, i-ar fi fost tot una, s'o vadă sau să n'o vadă. Atunci însă bunica chiar pe d-na principesă abia putea să o aștepte; avea ceva în gînd, despre ce însă nu-i pomenia nimenui.

La începutul lui August încetul cu încetul

începe secerișul și d-na principeasă într'adevăr și sosit în cele dintăiu dîle cu slugimea întreagă. Domnișoara economului îl aștepta pe Italianul, dară află îndată, că d-na principesă l'a lăsat pe el în capitală. D-na Proșek strălucia de bucurie, copii aveau earăși pe dragul lor tăicuț; bunicei într'adevăr i-se cam posomorî fața, când nu vedea sosind cu Ioan pe fiica ei Ioanca. Îi aduse însă scrisoarea, în care fiica îi spunea mii de mii de închinări dela mătușa Dorotca și dela unchiul și-i da de știre, că nu poate să vină, fiindcă e bolnav unchiul, căci n'ar fi bine să lase mătușii gospodăria și păzirea bolnavului. Scrise, că logodnicul ei este un bărbat de treabă, că mătușa se unesce, să lă iee și că la sf. Caterină vrea să le facă nunta, că nu așteaptă decăt învoirea bunicei. „Când vom fi uniți și îndată-ce va fi cu puțință, vom veni în Boemia, ca să ne dați, măicuță, binecuvîntarea și se faceți cunoștință cu Gheorghe al meu, cui însă îi dî-em Iura. Nu e Boem nici el, e de undeva de pe la granița turcească, dară bine o să vă înțelegeți cu el; l'am învățat boemesce mai curînd decăt Terezca pe Ioan. Bucuroasă aș fi luat pe un Boem, sciu că mai multă plăcere v'ar face asta; dară ce să fac, măicuță, inima câte odată nu se lasă să i-se poruncească, mie mi-a plăcut Crobotul ăla al meu.“ Așa sfîrșia scrisoarea.

(Va urma.)

Cronică.

Concurs. Atragem atenția tinerilor noștri gr.-cat. la concursul de studii ce sînt publicate pe pagina a patra a ziarului nostru.

Reforma administrației comunale. S'au pregătit deja mai multe proiecte privitoare la reformarea legii comunale și la poziția comitatelor supremi. Precum ne spune „Pesti Napló”, proiectul se va supune, — după cum am amintit deja — spre dezbateri proximei sesiuni dietale. Numitul organ al opoziției moderate vede în această reformă o tactică a actualului guvern de a-și asigura dominația. Comiții supremi au să fie puși în poziția de a fi președinții și factorii absolut hotărâtori în deosebitele comitate. „Pesti Napló” e de părere că dl Tisza voiesce să facă cu aceste proiecte primul pas spre nimicirea autonomiei comitatelor și că voiesce deci să cerce pulsul dietei pentru viitorul proiect, prin care va avea ca să se hotărească numirea funcționarilor comitatelor. Aceasta e după părerea lui „Pesti Napló” procedura guvernului actual totdeauna, când are de cuget a pași în curând cu reforme mai radicale. „Pesti Napló” n'ar fi în contra unei reforme radicale a administrației, dar' eată pentru ce și în ce mod: „Marea majoritate”, — dăce numitul organ — „de care dispune guvernul în parlament, l'ar putea îmbărbăta, ca în sfîrșit să facă odată ordine în administrație, ceea ce se poate numai prin o renovare radicală. Starea destrăbălată a administrației, sporirea tot mai intensivă a agitațiilor naționalităților, ca urmare a administrațiilor rele, defraudățiunile scandaloase, care se succedază: toate aceste fac urgentă reforma radicală a administrației.”

Atentatul asupra notarului comunal din Covasna. despre care am adus deja o notă în numărul penultim al ziarului nostru, s'a sfîrșit — precum se dăce — din încrederea unei conjurații a populației din acea comună. Sevrșitorul e un păzitor de vii cu numele Secășanu. Notarul, Teodor Pap ar fi proces adecă cu prea mare rigoare la încassarea rîscumpărării decimelor de vii; populația indignată a ținut o consultă și a hotărît moartea lui Pap, încredințându-l cu executarea conculului seu pe Secășanu.

Sub anumite condiții noi aprobăm strictețea, cu care proced notarii noștri la încassarea competențelor erariale. Avem informații pozitive, că în multe cazuri notarii de altă naționalitate sînt foarte conciliabili în ceea ce privește încassarea contribuției dela poporul român și mulți țereni de ai noștri se trezesc numai cu avisul, că li s'a intabulat averea în favorul erariului. Sînt cazuri, când în cele 4 rate prescrise de lege oamenii cu avere mai puțină, se puteau lipsi de o sumă mai mică și puteau plăti contribuția, dar' adunându-se restanțele din an în an, li s'au vîndut vacile, ori porcii și chiar moșile, deoarece ce o sumă mai mare, nu sînt în stare să solvească.

Maghiarismul între Slovaci. „Pesti Napló” primese din comitatul Árva următoarele șire: Întru adevăr triste experiențe face omul dacă privește la Felvidék, dar' cu deosebire la stările sociale din comitatul Árva. În excursiunea mea am cercetat și comitatul Árva, dar' desfătarea mea în splendoarea și grandetea acestui comitat curînd a fost amăgită. În reședința comitatului în Kubinul-inferior, în decursul petrecerii mele de câteva zile, abia am auzit vre-o vorbă maghiară, — nu pe strade, ci în cafenea, în casina română și dela funcționari etc. Limba de conversație a Maghiarilor din comitatul Árva e exclusiv cea slovacă. Întreb acum: dela cine și unde se câștigă clasa comercianților și a industriașilor precum și tinerimea, ambițiunea de a-și însuși dulcea limbă a patriei noastre, limba maghiară, când vede că și aceia, cari vorbesc perfect limba maghiară, — o negle? Întru adevăr s'ar pară că consideră ca mai frumoasă limba slovacă, — cu toate că din partea lor aceasta e numai o lașitate. Calea tocmai atunci m'a dus spre Felvidék, când renumita reuniune a femeilor slovace își ținea festivitățile și demonstrațiunile cele mari anuale în Turocz-Szt.-Márton. O parte a străinilor adunați (Hurbanisti, Cehi și câțiva Ruși) au venit și în comitatul Árva, și, mi-e rușine a spune, dar' acești domni, acolo, pe unde au ajuns, în casine, în ospetării și în cafenele, auzind numai unde și unde aruncându-se câte un cuvînt maghiar, sigur au ajuns la convingerea, că Maghiarul n'are ce căuta în acest ținut, căci aci toate sînt slave și slovace. Dintre comitatele Árva, Turocz și Liptó, precum am auzit dela indivizi competenți, tocmai maghiarimea din comitatul Árva vorbesc mai perfect limba maghiară poate chiar și în privința numerică, dar' chiar maghiarimea acestui comitat e mai puțin accesibilă față cu ideea maghiară, și cauza la aceasta nu e de a se cerca, decât în apatia principalilor funcționarilor de stat.

Excursiune la expozițiunea din Budapesta voiesc să facă cetățenii din Timișoara. Primarul Telbisz va conduce adecă această excursiune.

Premii la expoziția din Anvers au obținut — precum ne spune „Pesti Napló” următorii exponenți „maghiari”: Francisc Kossak din Timișoara, Iulie Fuhrmann din Sopron, Ulric Hinterseer din Timișoara, Emeric Diamant din Budapesta, Iosif Fischer din Bruck de lângă Laita, Sigismund Taussig din Cincibiserici, Beranek din Timișoara, Iosif Csato din Sopron, Leopold Leitner din Szt.-Gotthard. Tot cam asemenea „Maghiari” sînt și premiații de până acum ai expoziției dela Budapesta.

Expulsat a fost din Budapesta un anumit Francisc Kutil din Moravia pentru agitațiuni dușmănoase statului. Kutil — un om în etate de 33 de ani — a fost nu demult alungat și din Viena tot din asemenea cauză și apoi a fost urmărit pentru delict de presă. „Tot pentru agitațiuni periculoase pentru stat” a fost alungat din Budapesta și „calfa de croitor” Andreu Hlavacs.

Executarea unui locuitor din Seraievo. În 9 l. c. n. s'a executat prin strangulare sentința de moarte în contra unui locuitor din Seraievo, dovedit cu omor în contra unui frate mai mic al seu. Acusatul a negat sfîrșirea omorului asupra fratelui seu, dar' dovedile au fost atât de evidente, încât judecătoria a putut să pronunțe sentința de moarte. După ce sentința a fost aprobată de Maiestatea Sa, s'a hotărît ziua executării. Dela închisoare până la locul de executare condamnatul a fost condus pe un car; din momentul plecării și-a pierdut conștiința. Înainte de executare a cerut, ca să se mai adreseze Maiestății Sale o rugare de agrație, ceea ce s'a și făcut pe cale telegrafică, dar' agrația s'a denegat. Prelungă toată slăbiciunea, de care a a fost cuprins condamnatul a murit abia după șapte minute, după ce căleul Kovacsicsi a terminat operațiunea de strangulare. Acesta e primul cas în provinciile ocupate, când judecătoria civilă a pronunțat o sentință de moarte. Dela ocuparea provinciilor până acum a judecat la moarte numai tribunalul militar. Privitori au fost foarte puțini dintre cei inmigrați; populațiunea indigenă a lipsit.

Raport general

despre starea și activitatea „Societății de lectură” a tinerimii dela institutul ped.-teologic gr.-or. rom. din Arad în anul scol. 1884/5.

Ne simțim îndatorați a aduce la cunoștința onor. public rom. starea și activitatea societății noastre de lectură din anul scol. exp. 1884/5. Și aceasta cu atât mai virtos căci onor. public rom. precum în trecut așa și în prezent ne-a onorat și încurajat cu atențiunea și spriginirea sa binevoitoare.

Spre a caracteriza în general starea și activitatea societății noastre din anul scol. exp. 1884/5 putem dăce: că în raport cu anii din urmă au fost mai fecundă, constatându-se un progres atât în cele spirituale, cât și în cele materiale.

Societatea avînd scopul dobîndirea culturai intelectuale prin cetirea opurilor științifice și prin lucrări literare proprii referitoare mai ales la sfera profească și învățătoarească, în fine exerceriarea în arta declamării și în procedura și formele parlamentare usuate în adunările corporațiilor bisericesci, — tinerimea înțelegînd foloasele acestora cu iubire s'au făcut membrii acestei societăți. Numărul membrilor în acest an au fost 115 atât teologi cât și pedagogi.

I. Conducerea societății.

În fruntea societății ca președinte-conducător a stat precum și în anul trecut așa și în acest an M. O. D. Vasile Mangra, profesor la institutul ped.-teologic, care a știut să deștepte zel în membrii societății prin faptele și cuvintele sale încurajatoare. Cuvintele sale n'au sunat în pustie, căci activitatea membrilor societății crescînd numai decît într-o emulare nobilă în producerea operatelor și în declamațiune.

a) Oficiantii societății în acest an au fost: Nicolau Fizeșanu, cl. curs. III vice-președint; Corneliu Lazar, cl. curs. II secretar; Ioan Petran, cl. curs. II notar prim; Simeon Andron, ped. curs. III notar II; Ioan Miclos, cl. curs. III cassar; Nicolau Cărăbaș, ped. curs. II controlor; Traian Vașan, cl. curs. I bibliotecar prim; Ioan Negru, ped. curs. III vice-bibliotecar.

b) Comisiunea literară s'a constituit: Ilie Moț, Sigismund Bejan, clerici curs. III; George Drăgan și Vincențiu Pantos, clerici curs. II; Ioan Căcinea și George Blaga, clerici curs. I; Grigoriu Paliciu, ped. curs. III.

c) Comisiunea revisorie a stat din: Traian Iuliu Mager, cler. curs. II; Enea Joldea, cler. curs. I; Iuliu Rașu, ped. curs. II. d) Conducătorul corurilor a fost: Dimitrie Muscanu, cler. curs. I.

II. Ședințele.

Societatea în decursul anului 1884/5 a ținut 24 ședințe ordinare și 5 extraordinare. Ședințele ordinare au fost publice și se țineau Duminica a. m. În fiecare ședință se cetiau opere, critice și se predau declamațiuni din clasicii noștri. Activitatea membrilor societății se vede de acolo, că în acest an au încurs 18 operate de diferite cuprinsuri, între cari au fost 2 poezii, 2 predici și celelalte (proze) de cuprins istoric ori

pedagogic. Dintre operatele încurse ca și operate bune s'au primit pentru archiva societății 7 și anume:

1. „Căsătoria la Români,” disert. de C. Lazar cl. c. II.
2. „Puterea cea mare a oratoriei,” disertațiune de Ilie Moț cl. c. III.
3. „Rolul ce-l are familia și îndeosebi învățătorul în dezvoltarea simțemîntului amoriei pentru limba maternă,” de Tr. I. Mager cleric curs. II.
4. „Despre existența lui Dumnezeu și a sufletului,” disertațiune de Ilie Moț, cl. c. III.
5. „Moartea lui Ioan Butean” poezie de Tr. I. Mager cl. curs. II.
6. „Educațiunea fetelor la Români” de C. Lazar cl. curs. II.
7. „Persistența continuă a Românilor în patria străbună” de Ilie Moț, cleric curs. III.

Declamațiuni au fost 18 poezii, cea mai mare parte alese dela clasicii noștri, cari au fost predate de mai mulți membri ai societății și anume:

1. „Hodja Murad” de Vasile Alexandri, declamată de I. Turcu, cl. c. I.
2. „Caiu Muciu Sevola” de P. Dulfu, declamată de Tr. Vășanu, cl. c. I.
3. „România la 1854” de A. Mureșan, declamată de G. Rusu, cl. c. III.
4. „Sigilul negru” de I. Bădescu, declamată de G. Dudulescu cl. c. I.
5. „Cătră renegați” de I. Vulcan, declamată de I. Iercan, cl. c. II.
6. „Frații Jderi” de V. Alexandri, declamată de R. Bortos, ped. c. II.
7. „Tricolorul român” de E. Trăila, declamată de P. P. Popescu, cl. c. II.
8. „Garda Sereiului” de V. Alexandri, declamată de I. Turcu, cl. c. I.
9. „Năluca în vis” de A. M. Marinescu, declamată de G. Dudulescu, cl. c. I.
10. „Marșul lui Mihai Eroul” de Bolintinean, declamată de R. Bortos, ped. c. II.
11. „Blăstîmul cântărețului” după Uhland, declamat de Tr. Vășan, cl. c. I.
12. „La intrarea triumfală a Românilor în capitală la 1878”, declamată de R. Bortos, ped. c. II.
13. „Dan căpitan de plaiu” de V. Alexandri, decl. de I. Turcu, cl. c. I.
14. „Sergentul” de V. Alexandri, decl. de R. Bortos, ped. c. I.
15. „Ducea Paluchin” de A. Mureșan, decl. de I. Bozgan, cl. c. I.
16. „Moartea lui Mihai Eroul” de Bolintinean, decl. de R. Bortos, ped. c. II.
17. „Frații Jderi” de V. Alexandri, decl. de Tr. Vășan, cl. c. I.
18. „Căpitanul Romano” de V. Alexandri, decl. de R. Bortos, ped. c. II.

Afară de ședințele ordinare societatea conform usului și în acest an a dat o „ședință publică festivă” în Duminica Tomei. Această ședință atât moralmente, cât și materialmente a reușit pe neașteptate. Într'adevăr era o fericire pentru junime vedînd un număr frumos de oaspeți conunați din loc și din provincie, onorându-ne și încurajându-ne cu prezența lor. Din oferte benevole, în favoarea bibliotecii societății au încurs cu această ocaziune 94 fl. 50 cr. Primească onor. public român și la acest loc mulțumirile noastre cordiale pentru spriginul generos dat societății noastre.

III. Biblioteca.

Societatea dela fundarea ei începînd, parte din taxele dela membrii ei, parte din oferte marimoase încurse cu ocaziunea ședințelor publice succesiv, a cumpărat cărți folositoare și și-a fundat o bibliotecă, ce aci conține un număr de cărți bune, la ce au contribuit în parte și donațiuni.

a) Cărți.

La începutul anului 1884/5, biblioteca a a conținut: 667 cărți în 742 vol. în 727 tom, în 196 fascicole.

În decursul anului s'a înmulțit biblioteca cu diferite opuri de importanță și aceasta s'a făcut parte prin cumpărare, parte prin donațiuni, anume s'g cumpărat 27 opuri în 48 volume și s'a dehat 9 opuri în 9 volume în 9 tomi. Cărțile cumpărate și legate de societate încă în anul trecut 1883/4 sînt:

1. „Analele societății acad. rom. dela întemeierea ei până la 1881”.
2. „Caiu I. Cesar” de belul galic și civil.
3. „Opurile lui Corneliu Tacit”.
4. D. Cantemir, „Istoria imperului otoman”.
5. T. Cipariu, „Archiv pentru filologie și istorie”.
6. Stefanelli, „Catechese” I. II. III. tom.
7. G. Pop, „Istoria revelațiunii divine”, I. II. tom.
8. D. Bolintinean, „Vlad Tepeș Vodă”.
9. D. Bolintinean, „Stefan Voda”.
10. Pan, „Culegere de proverbe”.
11. Odobescu, „Pseudochinegeticos”.
12. Odobescu, „Istoria archeologiei”.
13. Manliu, „Curs de literatură”.
14. Gane, „Novele” I. II. tom.
15. Ghica, „Convorbiri economice”.
16. Alexandri, „Fântâna Blandusiei”.
17. Ispirescu, „Basmele Românilor”.
18. Cogălniceanu, „Cronicele României”, I. II. III. tom.
19. Tocilescu, „Dacia înainte de Romani”.

20. Eud. Hurmuzachi, „Documente privitoare la istoria Românilor”, III. IV. V. VI. VII. tom.

21. Carmen Sylva, „Povestile Peșelui”.
22. Eminescu, „Poesii”.
23. Hurmuzachi, „Fragmente din istoria Românilor”.
24. Zănfirescu, „Fără titlu”
25. Stoicescu, „Fragmente din autorii români”.
26. Ioan Chrisostom, „Predice”.

Donate sînt: 1 Istoriă pentru începutul Românilor, de on. societate „Petrul Maior” din Budapesta. 2 „Compendiu de Geografie” și „Aritmetica generală” donate de dl auct. Teodor Ceantea prof. 3. „Iulius Verneris Werche” 100 fasc. donate de spec. dni Dr. N. Oncu adv. în Arad. 4. Timpul și spațiul de I. cav. de Pușcar, „Istoria literaturii române” de I. G. Popescu, „Romania după tractatul dela Paris” de B. Boerescu și „Olvasmányok” de Sforényi, donate de membru N. Dêlvu teol. c. II 5. „Scrierile lui S. Bodnărescu” donate de dl V. Mangra.

Primească on. dni donatori deosebitele noastre mulțumite și cu această ocaziune pentru donațiunile binevoitoare! La acest loc amintim că societatea și în acest au votat încă o sumă de 100 fl. pentru cărți.

b) Jurnalele.

De două ori pe săptămână, câte 2 oare, societatea a ținut cabinet de lectură în sala cea mare a institutului, unde sub îngrijirea bibliotecarului a stat la dispoziția membrilor mai multe jurnale și fascicle literare, ce le-a primit societatea toate gratis, cari sînt următoarele:

1. „Biserica și Școala” din Arad 1.
2. „Foaia școlastică” și „Foaia bisericească” din Blaj 2.
3. „Gazeta Transilvaniei” din Brașov 1.
4. „Românul”, „Foaia societății Tinerimii române”, „România”, „Monitorul oficial” din București 4.
5. „Viitorul” din Budapesta 1.
6. „Candela” (fasc. lit.) din Cernăuți 1.
7. „Vocea română” Craiova 1.
8. „Convorbiri literare” „Revista teologică” fași 2.
9. „Școala practică” Nasăud 1.
10. „Democratul” din Ploesci 1.
11. „Asachi” din Piatra 1.
12. „Calicul” „Tribuna” „Observatorul” „Transilvania” și „Telegraful rom. (Sibiu)” 5.
13. „Luminătorul” din Timișoara. Cu totul 22.

Și cu aceasta ocaziune exprimînd deosebita recunoștință și respectuoasele mulțumite M. O. dni Redactori ai numitelor jurnale, — îi rugăm totodată ca nici în viitor să nu ne lipsească de ajutorul binevoitor al dlor.

IV. Cassa.

În privința materială societatea noastră în acest an încă a progresat, încât averea societății în proporție cu anul trecut arată un plus de 131 fl. 07 cr. v. a. Darea de seamă despre averea în bani a societății în a. 1884/5 scol. se cuprinde în următoarele:

La începutul anului școlastic 1884/5 societatea avea:

- a) În cassa de păstrare sînt elocăți spre fructificare 341 fl. 95 cr.
- b) În restanțe din a. 1880/1 până 1883/4 sînt 191 fl. 65 cr.
- c) În restanțe din anul curent 1884/5 sînt 146 fl. 20 cr.
- d) Ear' bani disponibili 3 fl. 28 cr.

De tot . 583 fl. 08 cr.

adecă cinci sute optzeci și trei florini și 08 cr.

V. Corurile.

Societatea de lectură și în acest an, ca o secțiune a ei, a avut un „cor vocal” și un „cor instrumental”. Membrii acestor coruri au fost 35, mai mare parte dintre membrii societății de lectură sub conducerea membrului D. Muscan cler. a. I.

În aceste se cuprinde în scurt darea de seamă despre starea și activitatea societății de lectură a tinerimii dela institutul pedago-teologic din Arad.

Arad, la 7 Maiu st. n. 1885.

Sigismund Bejan, Corneliu Lazar,
vice-pres. subst. al societății. secret. societății.

Serviciul telegrafic

al

„TRIBUNEI.”

Madrid, 14 August n. Germanii au ocupat una dintre insulele Caroline. Consiliul ministerial a decis să reclameze contra ocupării la guvernul Germaniei și a trimis două corăbii de războiu pentru apărarea drepturilor Spaniolilor.

Toată municipalitatea din Sevilla a demisionat. Poporațiunea s'a adunat prin piețe cerînd susținerea măsurilor sanitare în contra cholerei. Prefectul a ordonat însă ridicarea carantinei. Ministrul de interne a dat municipalitatea demisionată în judecată.

În Madrid au fost până acum 897 casuri de îmbolnăvire și 566 casuri de moarte de choleră.

Marsilia, 14 August n. Ieri 35 decese de choleră.

Director: Ioan Slavici.

Redactor responsabil: Cornel Pop Păcurar

Cursul la bursa de mărfuri din Budapesta

dela 13 August st. n.

Grâu (din Banat): 72—73 Kilo fl. — până —
74—79 Kilo fl. — până —, (Jungă Tisza) 72—74 Kilo
fl. — până —, 74—79 Kilo fl. 7.80 până 8.45, (de
Pesta) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo
fl. 7.70 până 8.35, (de Alba-Regală) 72—74 Kilo fl. —
până —, 74—79 Kilo fl. 7.70 până 8.35, (de Bacskai)
72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. —
până —, (din Ungaria de nord) 72—74 Kilo fl. —
până —, 74—79 Kilo fl. 7.30 până 7.80.

Săcară (ungurească) 70—72 Kilo fl. 6.20 până 6.40.
Orđ (nutreț): 60—62 Kilo fl. 5.40 până 5.85; (de
berărie) 62—84 Kilo fl. 7. — până 8. —.

Ovės (ungurese) 37—40 Kilo fl. 6.05 până 6.25.
Cucuruz (de Banat): dela fl. 5.40 până 5.45; de
alt soi fl. 5.35 până 5.40.

Rapița fl. 10. — până 11. —; de Banat fl. 11.5/8
până 11.3/8.

Mălaiu (ungurese): fl. 5.80 până 6.25.

Tempul de furnizare.

Grâu (primăvară) 75 Kilo fl. 8.07 până 8.09 (per
Septembrie—Octombrie) Kilo fl. 7.42 până 7.44.

Săcară (primăvară) 69.1/10 Kilo fl. 6.23 până 6.25.

Cucuruz (Maiu—Iunie) fl. 5.25 până 5.26.

Rapița (August—Septembrie) fl. 11. — până 11.5/8.

Spirt (brut) 100 L. fl. 27.50 până 27.75.

Bursa de Budapesta

din 13 August st. n. 1885.

Renta de aur ung. 6%	98.80
" " hârtie " 5%	92.30
Împrumutul căilor ferate ung.	148.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost. ung. (1-a emisiune)	98.25
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost. ung. (2-a emisiune)	125. —
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost. ung. (3-a emisiune)	109.25
Bonuri rurale ung.	103.25
" " cu cl. de sortare	103. —
" " băntăne-timșene	102.75
" " cu cl. de sortare	102.75
" " transilvane	101.50
" " croato-slavone	102. —
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	98. —
Împrumut cu premiu ung.	120.50
Losuri pentru regularea Tisei și Segedin	121. —
Renta de hârtie austriacă	82.70
" " argint austriacă	83.40
" " aur austriacă	109. —
Losurile austr. din 1860	139. —
Acțiunile băncii austro-ungare	875. —
" " de credit ung.	289.25
" " austr.	284.40
Argintul	—
Scrieri fonciari a le institut. de cred. și ec. „Albina“	101. —
Galbeni împărătești	5.90
Napoleon-d'ori	9.90
Mărci 100 imp. germane	61.35
Londra 10 Livres sterline	125.10

Bursa de Viena

din 13 August st. n. 1885.

Rentă de aur ung. 6%	98.80
" " hârtie " 5%	92.30
Împrumutul căilor ferate ung.	148.40
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost. ung. (1-a emisiune)	98.66
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost. ung. (2-a emisiune)	125. —
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost. ung. (3-a emisiune)	109.20
Bonuri rurale ung.	103.25
" " cu cl. de sortare	102.50
" " băntăne-timșene	103. —
" " cu cl. de sortare	102.50
" " transilvane	102. —
" " croato-slavone	102. —
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	97.75
Împrumut cu premiu ung.	120.75
Losuri pentru regularea Tisei și Segedin	121.20
Rentă de hârtie austriacă	82.75
" " argint austriacă	83.45
Rentă de aur austriacă	109.15
Losuri austr. din 1860	135. —
Acțiunile băncii austro-ungare	975. —
" " austr.	289.50
" " de credit ung.	284.10
Argintul	—
Galbeni împărătești	5.94

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 13 August st. n. 1885.

Renta amort. (5%)	Cump.	vend.	93. —
Rur. conv. (6%)	"	"	"
Acț. de asig. Dacia-Rom.	"	288. —	"
Banca națională a României	"	1252. —	"
Împr. oraș. Bucuresci	"	30. —	31. —
Credit mob. rom.	"	"	"
Acț. de asig. Națională	"	226 1/2	"
Scrieri fonciare urbane (5%)	"	"	04. 1/4
Societ. const.	"	170. —	380. —
Schimb 4 luni	"	"	10. —
Aur	"	"	39.28

La o învățătoareasă de stat măritată se primesce o copilă de 10—12 ani din o casă inteligentă în vipt.

Amănunte sub „A. Z.“ Poste restante, Sibiiu. 166 [2—3]

Nr. 2324—1885.

169 [1—3]

Excriere de concurs.

Din fundațiunea fericitului Metropolit și arhiepiscop Alexandru St. Șilutiu se scrie concurs cu termen până în 15 Sept. a. c. st. n. pentru un stipendiu de 300 fl. v. a. usuat de Aureliu St. Șilutiu acum Dr. în filosofie, pentru un stipendiu de 200 fl. v. a. usuat de medicinist Teodor Bota, carele nu și-a

legitimat progresul făcut în studii în anul scol. 1884/5., pentru un stipendiu de 100 fl. v. a. usuat de Teodor Raica absolut gimnasist; pentru patru stipendii de câte 60 fl. v. a. usuate: unul decătră Demetriu Dan, altul de Demetriu Axente gimnasisti absoluți, al treilea de Gavril Carșai, care însă nu s'a legitimat despre progresul făcut în studii în anul scol. 1884/5., și al patrulea devenit pre altă cale vacant.

Doritorii de a obține unul din aceste stipendii au de a-și instrui cererile sale concursuale cu recerutele testimonii scolare cu calculi de eminență, atestate de botez, atestate de paupertate dela antistia comunală politică subscrisă și decătră parochul și judele procesual respectiv, cari toate astfel instruite se vor subșterne subsemnatului Capitol metropolitan pe termenul suprasemnat.

Dintre concurenți, consăngenii piului fundator vor avé preferință, ceea-ce vor avé se documenteze cu atestate demne de credință.

În urmă și dela concurenții la aceste stipendii se recere: să amintească institutul scolar, la care vor se-și continue studiile în anul 1885/6.

Blaj, în 11 August 1885.

Consistorul metropolitan gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș.

Nr. 2324—1885.

169 [1—3]

Excriere de concurs.

Pentru 4 stipendii din fundația fericitului Constantin Alutanu fost canonic metropolitan în Blaj, din cari două de câte 60 fl. v. a. usuate de Simeon Zachanu și August Cheresteșu absolut gimnasist, ear' alte două de câte 40 fl. v. a. usuate de Eugeniu Tohati și Valeriu Rusu gimnasist, cari nu și-au legitimat progresul făcut în studii în anul scolar 1884/5, se excrie concurs până în 15 Septembrie 1885.

Concurenții la aceste stipendii au de a-și instrui cererile lor concursuale cu testimoniu scolar cu calculi de eminență, cu atestat de botez și cu atestat de paupertate dat de antistia politică comunală subscrisă și decătră parochul local și decătră judele procesual concernent și întărit cu sigilele oficioase, și pre acele până la termenul supradis a le subșterne subsemnatului Consistor metropolitan

Consăngenii piului fundator în sensul testamentului, vor avé preferință.

Blaj, în 11 August 1885.

Consistorul metropolitan gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș.

Nr. 2324—1885.

169 [1—3]

Excriere de concurs.

Pentru două stipendii de câte 315 fl. v. a. usuate unul decătră Gavril Dobrea doctor în medicină, și altul decătră Emil Bardosi absolut jurist, pentru un stipendiu de 84 fl. v. a. usuat de Augustin Cheșian absolut jurist și pentru trei stipendii de câte 63 fl. v. a. usuate: unul de Laurențiu Petricu gimnasist absolut, altul de Alexandru Romanțian și al treilea de Emil Lazar ambii gimnasisti, cari însă nu și-au legitimat progresul făcut în studii în anul scolar 1884/5, toate din fundațiunea fericitului Dr. Simeon Romanțian, și declarate de vacante, se excrie concurs cu termenul de 15 Septembrie a. c. st. nou. La cari pot concura:

a.) numai acei tineri studenți miseri, cari sânt născuți în Transilvania și sânt Români de nascere,

b.) cari au din studii calculi puri de eminență,

c.) pre lungă ascultătorii de medicină ori drepturi pot concurge și aceia, cari se vor aplica la științele reale, precum: tehnica, montanistica și silvanistica,

d.) dintre concurenți vor avé preferință ceteris paribus, cei de origine nobili și consăngenii cu piul fundator, ce vor avé se documenteze cu atestate legale.

e.) dela concurenți se cere, ca prelungă testimonii scolare să producă carte de botez, atestat de paupertate, care să fie provădute cu subscrierea antistiei comunale politice și a parochului respectiv, și întărite cu sigilul comunal și parochial, precum și cu subscrierea oficiului de cerc, ear' în cetăți și opide cu subscrierea antistiei cetățene ori opidane,

f.) fiindcă toate concursurile sânt a se așterne la locurile mai înalte, concurenții se fac atenți, ca la cererile sale să nu alăture testimonii scolare în origine, de cari vor avé lipsă cu ocaziunea înscrierii lor pe anul scol. 1885/6., ci să le alăture în copie legalizate,

g.) să spună expres în concurs, că la care universitate, academiă, gimnasiu ori alt institut vor se-și continue studiile în anul scol. 1885/6.

Cererile concursuale astfel instruite să se subștearnă până în 15 Septembrie a. c. st. nou la subsemnatul Consistor metropolitan.

Blaj, în 11 August 1885.

Consistorul metropolitan gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal					Predeal—Budapesta					Budapesta—Arad—Teiuș					Teiuș—Arad—Budapesta					Copșa mică—Sibiiu					
	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane		Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus		Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus		Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat						
Viena	—	7.15	—	—	Bucuresci	—	5. —	7.45	—	Viena	7.15	11. —	—	—	Teiuș	12.39	11.09	3.56	5.20	—	Copșa mică	—	—	3.02	1.11
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	Predeal	—	9.47	12.50	—	Budapesta	1.45	8.05	8. —	—	Alba-Iulia	1.10	11.56	4.27	5.57	—	Șeica mare	—	—	3.30	1.32
Szolnok	11.22	3.51	7.29	9.26	Timiș	—	10.11	1.40	—	Szolnok	4.02	11.02	12. —	—	Vințul de jos	—	12.20	4.53	—	—	Loamneș	—	—	3.47	2.01
P. Ladány	2.25	5.28	8.27	11.40	Brașov	{	10.44	2.27	—	Arad	{	7.53	3.37	5.55	Șibot	—	12.25	5.19	—	—	Ocna	—	—	4.09	2.24
Oradea-mare	{	5.33	6.46	—	1.28	Feldioara	{	6.22	10.51	2.55	—	4. —	6.05	Orăștia	—	1.19	5.41	—	—	Sibiiu	—	—	10.25	11.47	
Vărad-Velenceze	—	—	9.37	1.52	Apatia	7.01	11.18	3.38	—	Glogovaț	—	4.13	6.19	Simeria (Piski)	—	1.48	6.08	—	—	Ocna	—	—	10.46	12.05	
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.45	2. —	Agostonfalva	7.33	11.36	4.17	—	Gyorok	—	4.38	6.46	Deva	—	2.35	6.39	—	—	Loamneș	—	—	11.09	12.29	
Mező-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	Homorod	8.01	11.51	4.47	—	Pauliș	—	4.51	7. —	Branicica	—	3.04	7.04	—	—	Șeica mare	—	—	11.32	12.50	
Rév	—	7.42	11.36	3.18	Hașfalău	10.10	1.19	7.37	—	Radna-Lipova	—	5.10	7.23	Ilia	—	3.36	7.29	—	—	Copșa mică	—	—	11.52	1.07	
Bratca	—	—	12.10	3.41	Sighișoara	10.39	1.37	8.21	—	Conop	—	5.38	7.51	Gurasada	—	3.50	7.41	—	—						
Bucia	—	—	12.43	4.01	Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—	Bérvava	—	5.57	8.10	Zam	—	4.25	8.12	—	—						
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	Mediaș	11.54	2.25	9.43	—	Soborșin	—	6.42	8.58	Soborșin	—	5.09	8.49	—	—						
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	Copșa mică	{	12.12	2.36	10.02	Gurasada	—	7.14	9.28	Bérvava	—	5.56	9.29	—	—						
Stana	—	—	3.29	5.27	Micăsasa	{	12.37	2.41	6. —	Ilia	—	7.43	9.56	Conop	—	6.18	9.49	—	—						
Aghiriș	—	—	4. —	5.50	Blaj	{	12.56	—	6.20	Branicica	—	8.01	10.17	Radna-Lipova	—	6.57	10.23	6.14	—						
Ghirbău	—	—	4.18	6.02	Crăciunel	{	1.30	3.13	6.59	Deva	—	8.21	10.38	Pauliș	—	7.12	10.37	6.30	—						
Nedeșdu	—	—	4.36	6.24	Teiuș	{	1.45	—	7.15	Simeria (Piski)	—	8.47	11.05	Gyorok	—	7.27	10.52	6.47	—						
Cluj	{	10.01	5.05	6.43	Aiud	{	2.34	3.45	7.43	Orăștia	—	9.40	11.55	Glogovaț	—	7.56	11.18	7.17	—						
Apahida	{	10.16	—	7.03	Vințul de sus	{	2.55	4.01	8. —	Șibot	—	10.10	12.24	Arad	{	8.10	11.32	7.32	—						
Ghiriș	{	—	—	7.26	Uioara	{	3.17	—	8.29	Vințul de jos	—	11.04	1.22	Szolnok	—	9. —	12.20	8.10	—						
Cucerdea	{	—	—	8.54	Teiuș	{	3.24	—	8.55	Alba-Iulia	2.56	6.59	11.21	Budapesta	—	2.39	4.53	12. —	—						
Uioara	{	—	—	9.43	Cucerdea	{	3.36	4.29	9.04	Teiuș	3.30	7.33	12.05	Viena	—	7.10	8.16	2.10	—						
Vințul de sus	{	—	—	9.58	Ghiriș	{	4.11	4.50	9.32	—	—	—	—	—	—	—	6.05	8. —	—						
Aiud	{	—	—	10.24	Apahida	{	5.36	—	10.32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Teiuș	{	—	—	10.59	Cluj	{	5.56	5.58	12.32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Crăciunel	{	—	—	11.28	Nedeșdu	{	6.08	6.08	12.59	8. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Blaj	{	—	—	11.44	Ghirbău	{	6.29	—	—	8.34	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Micăsasa	{	—	—	12.18	Aghiriș	{	6.45	—	—	8.59	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Copșa mică	{	—	—	—	Cluj	{	7. —	—	—	9.56	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Mediaș	{	1.32	5.40	1.01	Nedeșdu	{	7.26	—	—	10.16	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Elisabetopole	{	1.45	6.01	1.22	Huiedin	{	7.48	7.14	—	11.04	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Sighișoara	{	—	—	—	Ciucia	{	8.28	7.43	—	12.17	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Hașfalău	{	—	—	—	Bucia	{	8.47	—	—	12.47	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Homorod	{	—	—	—	Bratca	{	9.06	—	—	1.21	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Agostonfalva	{	—	—	—	Rév	{	9.26	8.22	—	2.05	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Apatia	{	—	—	—	Mező-Telegd	{	10.01	8.48	—	3.08	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Feldioara	{	—	—	—	Fugyi-Vásárhely	{	10.20	—	—	3.39	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Brașov	{	—	—	—	Vărad-Velenceze	{	10.30	—	—	3.55	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Timiș	{	—	—	—	Oradea-mare	{	10.37	9.18	—	4.06	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Predeal	{	—	—	—	P. Ladány	{	10.51	9.18	10.37	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Bucuresci	{	—	—	—	Szolnok	{	10.51	10.38	1.45	5.35	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
	{	—	—	—	Budapesta	{	12.50	3.06	12.14	5.34	8.22	—	—	—	—	—	—	—	—						
	{	—	—	—	Viena	{	6. —	2.10	10.05	10.30	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
	{	—	—	—		{	3. —	8. —	6.05	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						

Nota: Numerii încadrați cu linii groase înseamnă oarele de noapte.